

BIBLIA

A februári elmélkedéseket Kovács László (Budapest), a márciusiakat a soproni „CS” közösség (Schaul Árpád, Csizovszki Róbert, Valkó János, Csizovszki Zsóka és Bidló András) készítette.

Február 1. — Évközi 4. vasárnap — Mk 1,21–28 — Megszállottak

Próbálom értelmezni Márk csodatörténeteit, a keleti beszédmódról a magunk nyelvére lefordítani azokat.

Mik voltak az előzmények? Időben a pusztai negyvennapos magánlelkigyakorlat után vagyunk. Jézus megküzdött a gazdagság, a hatalom és a hírnév ördögi kísértéseivel. Tisztázta, hogy a Jordánnál felismert öröm „hirdetése” lesz az ő legfőbb küldetése. Az első tanítványok kis csapatával megjelenik a kafarnaumi zsinagógában. Szólásra jelentkezik, és beszélni kezd. Kirobbanó és döbbenetes erejű szavai sokkolják, és egyben ámulatba ejtik a hallgatóságot. Ők nem ilyen szenvedélyes és meggyőző beszédet szoktak hallani. A törvényt magyarázó „szőröző” beszédein leginkább elaludtak az emberek.

Miről beszélt Jézus? Márk nem közli. De nem lehet kétséges, hogy Jézust Jordán-parti és pusztai „istenélménye” határozta meg első nyilvános fellépésekor. Vagyis az, hogy az Isten nem megtorló és igazságosztó „Úr”, ahogy a Keresztelő hirdette, hanem jóságos, szerető „Atya”.

Mi történik a zsinagógában? A hallgatóság a beszéd után kezd feleszmélni. Egy idegbeteg, aki a legérzékenyebben észleli a názáreti ács tanításának újdonságát, botrányt csinál az imaházban. Nyilván nemcsak a beszédmód újdonsága, hanem a tartalom is felkelti benne

a zsigeri indulatokat. „Ez az ember veszedelmes!” „Ez az ember vesztünket akarja!” „Ki kell kergetni a zsinagógából!” Egy ember akkor viselkedik így a templomban, ha mélyen gyökerező vallási vagy nemzeti öntudatában éri sérelem. Főleg, ha az illető elvakult fanatikus.

Mitől rémült meg az üvöltöző? Nyilván Jézus új istenképétől. „Hiszen ez istenkáromlás!” „Izrael Istene nem ilyen!” Ezt nem tűrhetik a zsinagóga előljárói! Ez a jöttment názáreti ács a zsidó vallás Istenét tagadja, és ezzel együtt a teokratikus zsidó állam létét is fenyegeti.

Az idegbeteg ráérezett arra, hogy Jézus Istene, a jóságos Atya, aki csak szeretni tud, büntetni soha, alapjaiban rendíti meg az ő vallási, törzsi, faji, nemzeti istenüknek, a népét védő, másokat gyilkolni parancsoló Seregek Ura Istenének, Jahvénak a trónját. Ebből következőleg vége a választott nép kiválasztottságának is, hiszen ennek az Atyának minden ember a gyermeke és minden nép a választottja. Ez az Isten fölkelte napját az igazakra és a gonoszokra is.

Mit tesz Jézus? Márk szerint parancsszóval elhallgattatja a rátámadó embert, és kiabálva ördögűzést végez. Ha igaz, hogy Jézus a „barátságos Isten” meghirdetője, nehezen gondolható el, hogy így járja el. Sokkal inkább ér-

vel, magyaráz, meggyőz, hogy valóban elűzze az emberből a „nem tiszta szellemet”. És persze határozottan és keményen nevének is nevezheti a vallási és nemzeti fanatizmust.

Mi lesz a botrány vége? Az imaházi kavargás azzal ér véget, hogy az üvöltöző ember epileptikus rohamot kap. Mire Jézus nyilván segítségére siet, megnyugtatja, és a résztvevők is megnyugszanak. Úgy tűnik, hogy a hallgatóság (az előljáróval együtt) pozitíven értékelt az egész eseményt. Az első nap Jézus sikereként könyvelhető el. Ezzel az incidenssel ugyan, de végül is Jézus győzelmével útjára indul Izraelben az „Új Tanítás” és az „Új Tanító”.

– **Az „ördögök” és „démonok” nem feltétlenül természetfeletti lények, nem is szarvas és lópatás szörnyek, akik megszállják az embert. Ördögi, démoni „megszállottsággal” az élet minden területén találkozhatunk, nemcsak az ókorban, de ma is. Vannak a pénz, a hatalom, az erőszak megszállottjai. Kiváltságos terület azonban a vallási és politikai fanatizmus, amit minden korban a zavaros és beteges szellemű emberek képviselnek. Gyógyításuk, Jézus példája nyomán, csak a tiszta, világos gondolatokkal és a beteghez lehajló szeretet útján lehetséges. Azt sem feledhetjük, hogy az ilyenfajta megszállottság nemcsak másokat, hanem minket is fenyegethet.**

Február 8. — Évközi 5. vasárnap — Mk 1,29–39 — Az anyós

Péter anyósának gyógygyógyításával kezdődik Jézus beteggyógyításainak sora. Csoda történt? Valóban csodák a gyógyító csodák? Miért jó nekünk, ha csoda történik? Miért menekült el Jézus mindig a csodák színhelyéről? – Keressem a válaszokat.

Ismerős történet, hogy falun a plébános úr a szagos mise után az egyik családdhoz megy ebédre. Kafarnaumban sem volt másképp. Hová is mehetett volna Jézus a zsinagógából, ha nem Péter házába, amely valószínűleg az anyós háza volt. Simon és András ugyanis a Genézreti-tó melletti városkából származott, Betsaidából. Simon benősült a tóparti nagyvárosba, Kafarnaumba, és beköltözött az anyós házába, Jézust pedig ide invitálta a Zebedeus-fiakkal, Jakabbal és János-sal, akik halászok és barátaik voltak,

Fülöppel, aki szintén betszaidai, és annak barátjával, Natanaellel (Bertalan-nal) együtt.

Péter anyósa lázas betegen fekszik a belső szobában. Jézus tudja az illetet, beköszön hát az anyóshoz, hogy jó egészséget kívánjon neki. Péter felesége (akiről nem szól ugyan Márk) nyilván beszámolt a zsinagógában történetekről anyjának, aki már nagy várakozással várja a különös vendéget. Jézus bemegy a beteghez, megfogja a kezét, hogy kezet csókoljon neki (?!), mire az anyós kipattan az ágyból, mint akinek semmi baja.

Csoda történt? Márk úgy adja elő, mint valami csodát. Pedig ha bármelyikünkkel hasonló eset történné, hacsak nem vagyunk a halálunkon, mi is hasonlóképpen tennénk. Az ember egy kedves és rendkívüli vendég, sőt ven-

dégsereg érkezésére összekapja magát, ő maga „parancsol” a láznak, és kiszolgálja vendégeit. Mivel a test és lélek szoros kapcsolatban van egymással, az ember pszichés erői képesek hatni a testre, ami egyszerű pszichoszomatikus jelenség. Megjegyzendő, hogy Jézus csodás gyógyításainak nagy része minden természetfeletti beavatkozás nélkül, természetesen magyarázható. Ki kell egészíteni ezt azzal, hogy fontos a beteg mellett álló egyén személyisége is, akinek egész lényéből árad a beteg felé a segítőkészség és jóság. Egy orvos is elsősorban az együttérzésével, kedvességével gyógyít, csak másodsorban a gyógyszereivel. Az emberi szeretet valóban „csodákra” képes.

Az egész város megmozdul. A zsinagógában történtek és az anyóssal történtek után nem csoda, hogy este már

az egész város ott van a háznál. Teszti-lelki nyavalyákban szenvedő emberek elsősorban. Mert a csodadoktornak gyorsan híre megy. Egy Messiást váró népnek pedig minden rendkívüli egyéniség felkelti a figyelmét. Főleg, ha az illető nem fél a hatalom képviselőivel is szembeszállni. Örök emberi sajátosság a csodavárás. Jöjjön valaki, aki egy varázsszóval meggyógyít, aki egy mozdulattal megoldja gazdasági, társadalmi, közösségi gondjainkat. „Valaki jöjjön!” Ne nekünk kelljen valamit tennünk! Nem vesszük észre, hogy mennyire gyerekes viselkedés ez, és

méltatlan a felelősséggel bíró felnőtt emberhez.

Jézus elmenekül. Mert „gonosz és hűtlen nemzedéknek” tartja a csodavárókat (Mt 12,39). Őnzők, mert másról várják azt, amit maguknak kellene tenniük. Hűtlenek, mert Isten adta képességeiket és erőiket nem használják fel, nem kamatoztatják.

De azért is menekül Jézus a csodaváróktól, mert el akarják téríteni őt attól a küldetéstől, amelyet a negyvennapos pusztai magányban felismert. Ma ezt így fogalmazzuk: „Nem halat kell adni az éhezőknek, hanem megtanítani őket

halat fogni!” Jézus, a halász emberhalászásra tanította. tanítványait is Nem akarta kiszolgálni az emberi önzést. Azt akarta, hogy mindenki saját maga tapasztalja meg, mit jelent jót tenni, másokat kiszolgálni, mindenkit szeretni.

Ezért az éjszaka csendjében újra megerősödik Tervében, és hiába minden tartóztatás, neki tovább kell mennie, „hirdetni az ígét, mert ez a küldetése”.

– *Az anyóstitörténet kapcsán megkérdezhetem magamtól: Gyógyító személység vagyok? A tanítást küldetésnek gondolom?*

Február 15. — Évközi 6. vasárnap — Mk 1,40–45 — A leprás

Jézus meggyógyít egy leprást. „Na ja – mondhatom –, könnyű neki, hisz csodatevő hatalma van, mert ő az Isten fia. Nekem nincs is más dolgom, mint hogy csodáljam, és hálát adjak neki. Adott esetben, ha én leszek beteg, kérjem tőle a csodát.” Megvallom, ez nekem túl olcsó boltnak tűnik. Azt keresem, Jézus hogyan lehet számomra követhető példa, hisz tanítványait az ő követésére hívta. *Beleképzelem magam* Jézus helyébe.

Én vagyok Jézus. Galilea egyik lepratelepéről kisétál egy leprás. Hallotta, hogy egy csodadoktor jár a környéken asszisztensei kíséretében. Megy, mendegél, és egyszer csak meglátja őket. Ravasz módon elrejtja a botját, a csengőt is a zsebébe dugja, hogy meg ne szólaljon, és az előírást megszegve nem is kiabál, hogy: „Tisztátalan! Tisztátalan!” Ehelyett odasétál Jézus elé, térdre esik és könyörög.

Én vagyok Jézus. Mi teszek erre? Meglepődök. Aztán begurulok, hogy valaki letérdel előttem. Önkéntelenül is megfogom a kezét, hogy felrángassam: „Hé, állj fel! Ember egy másik ember előtt ne térdeljen!” Feláll, és a szemembe néz. Látom az arcát, látom a sebeit. Erre a másik kezemmel is megfogom a kezét: „Azt mondod, akarom-e, hogy megtisztulj? Persze, hogy akarom!”

Megtisztult. Én veszem észre először, hogy a testén oszladoznak a foltok. Döbbenet nézek rá, ő meg énrám. Aztán ő is látja, hogy meggyógyult. Csoda történt? Gyorsan hivatalos útra terelem a dolgot: Menj a papokhoz...

Csoda történt? Leprást még nem gyógyítottam, de vakot igen. Kórházba hívtak, és dühös voltam, mert minden percem be volt osztva. Végül pár óra múlva bementem a kórházba. A kórteremben egy 80 év feletti férfi. Leültem mellé. Kérte, hogy jöjjenek közelebb, mert szeretné látni az arcomat. Százdiptriás szemüvege mögül nézegetett. Aztán elmondta, hogy ő református, de a katolikus felesége mellé szeretné, ha temetnék. Meggyónhat-e nálam? Mondtam, hogy Jézus egy, és mi egy család vagyunk, akik szeretjük őt. Meggyónt. Hátradőlt. Én az ágy végében ültem civilben, nyakkendővel a nyakamon. Egyszer csak megszólalt az idős ember: „Látok.” És mondani kezdte, hogy milyen a nyakkendőd, hány csík van rajta... Lemenne a lépcsőn megtorpantam. Mi történt? Csoda? Csodatevő vagyok? Egy frászt. Bűnös ember vagyok. Csak éppen őszintén szerettem a lelki görcsökben szenvedő embert. Megértette, hogy a Szeretet Istene előtt nincs miért görcsölnie. Lelki görcsei feloldódtak, és látott. Tud erről a pszichológia és az orvostudomány is.

És ha nem gyógyul meg? Azt mondatná akárki, hogy azért a lepra, az más. Persze. Más, és az sem mindegy, hogy milyen stádiumban van a beteg. De azok az orvosok és nővérek, akik a leprakórházakban dolgoznak, szerintem nap mint nap megtapasztalhatják az én esetemet. És ha én tényleg jobban hasonlítanék Jézusra az ő irgalmas szeretetében, akkor gyakrabban lepődhetnék meg magamon. De még így is van lehetőségem a gyógyításra. A lepra ugyanis már rég gyógyítható. Pár száz forint csak a gyógyszer, az irgalmas szeretet gyakorlásának mai módszere, a „táv-szeretet” csodás gyógyulást produkáló eszköze.

Megtúltom, hogy csodatevőnek tartanak. Sokáig nem mertem elmondani esetemet a vak emberrel. Ezért megérttem, hogy Jézus is tiltotta a híresztelést. Nem akarta, hogy varázslónak, csodatevőnek higgyék. Ő tanítani akarta az embereket, hogy szeressenek. Ha nem tanulják meg, és nem szeretnek, akkor csak önzésüket szolgálja a „csodákkal”. Ő elsősorban tanító, de persze szavának aranyfedezete az volt, hogy ő maga is szeretett.

– *Sajnos, nem vagyok Jézus. Ez az elmélkedés csak tanítás akar lenni, de azért higgyétek el: Ti is tudtok „csodákat” tenni! Igen, a szeretet csodáit.*

Február 22. — Évközi 7. vasárnap — Mk 2,1–13 — A béna

„Miért büntet engem az Isten ezzel a betegséggel? Azoknak, akik sokkal rosszabbak nálam, semmi bajuk, csak engem ver az Isten!” – halljuk sokszor ezt a panaszt. A zsidóknál általános volt az a nézet, hogy a betegség Isten büntetése valamely személyes bűn, vagy az ősök bűne miatt – az egészség pedig Isten jutalma az erényes életért... Mit szól ehhez Jézus?

Újra Kafarnaumban. Ismétlődik az anyógyógyítás utáni jelenet. De most már az egész teret elfoglalják az ügyes-bajos emberek. A hatóságok is felkészültek. Főleg a teológiai szakértők figyelik árgus szemekkel az eseményeket.

Egy béna. Természetesen a mozgás-sérültnek vagy bénulásban szenvedőnek is kell a segítség. Ő maga nem tud odamenni, tehát viszik. Nagyszerű az összefogás és a lelemény. A lapos tetőt megbontva engedik le Jézus elé. Jézus pedig – akarja, nem akarja – ekkora bizalom láttán kell, hogy valamit tegyen.

A bűnődnek semmi köze a betegségedhez. Ha gyógyítást akartok kicsikarni tőlem, akkor is tanítani fogok – gondolja Jézus. A betegre néz, de az írástudó megfigyelőknek is szól. Az Atya, az irgalom Istene csak megbocsátani tud, büntetni nem. Te a bűnöd következményeivel magadat büntetheted, meg a szülők is az ő bűnükkel (pl. egy

alkoholista szülő), de Istent hagyjátok ki ebből!

Az embernek is hatalma van bűnt bocsátani. Igen, nemcsak az Isten tud bűnt bocsátani. Az ember is tud, sőt az embernek is követnie kell a bűnbocsátó, irgalmas Istent, és neki is megbocsátónak és irgalmasnak kell lennie. Én, az ember fia, az egyszerű kisember is megbocsátok az ellenem vétőknek.

Az embernek hatalma van gyógyítani is. Nem kell hozzá varázserő, mágikus hatalom. Elég hozzá egy nagy adag hit és bizalom, olyan összefogás, mint amilyen itt látható. És a lelki görcsoldás, hogy nem kell félni az Istentől. Nem kell félni az igazságszótó, bűnt

megtorló Jahvétól, mert nem ilyen az Isten.

„*Micsoda istenkáromlás ez!*” – gondolják a vallás őrei. Nem élhetik ki többé szadista hajlamaikat, hogy élvezzék a látványt, hogyan bünteti meg az Istenük a bűnösöket. Ha nincs isteni igazságszolgáltatás, nincs ítélet, akkor nekik sincs joguk büntetni, ítélni az emberek felett. Az igazságos Isten elleni merénylet, amit ez a tanulatlan názáreti ács állítani merész.

A béna felkelt. Mit élhetett át a szegény sánta, béna ember, aki már járni sem tudott. Hallotta, hogy van remény

a gyógyulásra. Látta a barátai összefogását. Látta, hogy azok nem ismernek lehetetlent. Látta a „csodadoktort”, akitől valami nagyon fontosat tudott meg: Nem Isten verte meg őt a betegséggel, mert Isten nem a bűnös veszét akarja, hanem azt, hogy egészséges legyen. Ez a Jézus megszabadítja őt a szegyénytől is, mert bizony ezek az emberek itt valószínűleg meggyőződésből bűnösnek gondolták őt. Csoda-e, ha felkel és fogja hordágyát, és indul kifelé?

A tömeg pedig magán kívül volt. Sajnos, nagyon valószínű, hogy attól voltak magukon kívül, amit láttak, és nem

attól, amit hallottak. Ez abból is kitűnik, hogy még a krónikás is a csodatettre hegyezi ki a történetet. De leírja, hogy az írásmagyarázókat leégette Jézus, és senki sem hiszi el, hogy Jézus istenkáromló. Senki sem fogott követ, hogy Mózes törvénye szerint kövezéssel büntesse az istenkáromlást.

– *Elhiszem-e, hogy a bűn következménye lehet egy betegség, de sohasem Isten büntetése? Elhiszem-e, hogy az Isten nem akar rosszat az embernek, és a betegnek és gonosznak is gyógyulását szeretné? Rajtam keresztül is!*

Március 1. — Nagyböjt 1. vasárnapja — Mk 1,12–15 — A puszta üzenete

Érdekes hely lehet ez a puszta. Az első két mondatban olvashatjuk, hogy hány szereplője van ennek a negyven napnak. Először is Jézus, akit a Lélek ösztönöz. Aztán itt van a Sátán, itt vannak a vádlatok és az angyalok. Mindenki itt van, akinek valami köze van a transzcendenciahoz. Mai nyelven úgy mondanánk, hogy a puszta spirituális központ.

Ugy gondolom, hogy az Útnak induláshoz és az Úton maradáshoz elengedhetetlenül fontos lehet ez a hely. Nem véletlen, hogy Jézus életében nagyon fontos és döntő pillanatokban olvashatjuk: felment a hegyre..., elvonult, hogy egyedül legyen... A puszta jelképezi azt a helyet, ahol távol lehetünk a mindennapoktól, ahol leginkább elérhet minket a túlvilág. És ebben bizony benne van a kísértés, a bizonytalanság, az útkeresés minden kínja is.

Gisbert Greshake így ír erről: „*Ha az ember nem akar teljeseen kiüresedni és*

belsőleg elnyomorodni, akkor elengedhetetlenül szüksége van a csendre, a magányra. Mindenkinek, aki gyümölcsöt akar teremni, szükségképpen át kell élnie a magányt. Amikor minden teremtményt elfelejtünk, azért, hogy Istennel egyesülve legyünk, ekkor ajándékozza oda magát Isten a hozzá ragszkodónak.”

A mindennapi rohanásban nagyon kevés esélyünk van arra, hogy megérintsen minket az ég, pedig ahhoz, hogy ne tévedjünk el, elengedhetetlenül fontos megkeresnünk azt a spirituális központot, ahol magasabb szinten tudunk találkozni Istennel. Persze nem kell mindenkinek a szó szerinti pusztát keresnie. Ha ismerem magamat (és ez az alapfeltétele mindenfajta növekedésnek), akkor tudom, hogy számomra mi a „puszta”. Lehet egy templom, lehet egy hegytető, lehet egy erdő, de lehet bármi. A lényeg az, hogy

szánjak rá időt, figyelmet és elhatározást.

Nagyböjt kezdődik. Nagyon jó, hogy nem minden nap egyforma. Jó, hogy vannak ünnepeink, vannak olyan időszakok, vannak pillanatok, amikor a szívünk jobban nyitott az isteni szóra. A Nagyböjt is ilyen időszak lehet. Érintsen meg minket is a Lélek! Induljunk el a saját pusztánkba, hogy ott válaszokat kapjunk létünk kérdéseire, felmérjük, vajon úton vagyunk-e, vajon jó úton vagyunk-e? Azért, hogy felismerhessük saját kísértéseinket, és azokra meg tudjuk találni a választ. Ismerjük fel és szelidítsük meg a bennünk élő vadállatokat, a bennünk lévő félelmeket, hogy megerősödhessünk! Tapasztaljuk meg az Istennel való kézfogás békességét és örömet, hogy ezt tudjuk sugározni a környezetünkben! Még az is előfordulhat, hogy úgy érezzük: angyalok szolgálnak nekünk...

Március 8. — Nagyböjt 2. vasárnapja — Mk 9,1–8 — Színeváltozás

A Tábor-hegyi jelenetnek csupán egyetlen mozzanatát szeretném most elmélkedésem középpontjába tenni. Ez pedig nem más, mint magának a színeváltozásnak az értelmezése. A legtöbb kommentár megmagyarázhatatlan isteni csodaként mutatja be, én más oldalról szeretném megközelíteni ezt az eseményt. Megközelítem alapja saját élményből fakadó. Jézusnak a Mennyei Atyához való viszonyát olyan mély istenkapcsolatnak tartom, mely önmagán végzett lelki munkát feltételez. Erre utal az a néhány evangéliumi hely, amely a belső magányba elvonult, imádkozó Jézust tárja elénk. Okunk van azt feltételezni, hogy ebben a belső csendben találta meg Istent. A jungi pszichológia ezt úgy fogalmazná meg: saját individuációja során eljutott a *pszichés fejlődés végső fázisába, amely a teljes érettség legvégső formája, amely csak keveseknek adatik meg. Ebben az állapotban nem az ego a személyiség irányítója, hanem a Selbst. Ez a lelki újjászületés állapota, melyben az egyén azonosul az önmagában felfedezett Lélekkel, az Isten Lelkével, magával az Istennel.*

Egyéni életemben az intenzív lelki munka során, álomban vagy meditációs élményekben élttem át hasonlókat. Ezekben a helyzetekben az ember szerek nélküli módosult tudatállapotba, félig vagy egészen transzállapotba képes kerülni.

A Tábor-hegyen Péter, Jakab és János ilyen állapotban szemlélhették Jézust. Ebben a „más állapotban” ragyogóan fényes lesz az ember arca vagy egész teste. Fényburok veszi körül. A középkori Krisztus-ábrázolásokban és az ikonfestészet remekein gyakran láthatjuk például a trónoló Krisztust olyan helyzetben, amikor testét ellipszis formában fényburok veszi körül. A párizsi Cluny Múzeum kőből faragott, fény-

burkos Krisztus-ábrázolását gyakran választottam meditációs objektumnak. A meditációban eljuthat az ember arra a fokra, amikor annyira azonosul a meditációs objektummal, hogy maga is hasonló állapotot él át: fényburok veszi körül. Csoportos meditációban pedig a kiterjedt fényburok, mint egy „sátor”, az egész csoportot lefedti. Jelzi az elköltöttséget, az Istennek lefoglaltságot. Ilyen nagyszerű meditációs élményt élt át Jézus a Tábor-hegyen, s ebbe az élménybe legközelebbi barátait is bevonta. Ennek a csodálatos világnak az elérési lehetősége természetesen mindannyiunk számára adott. Csak el kell kezdeni.

Március 15. — Nagyböjt 3. vasárnapja — Jn 2,13–25 — A templom megtisztítása

A zsidók húsvétjának közeledtével Jézus fölment Jeruzsálembe. A szinoptikusok ezt az eseményt Jézus nyilvános működésének a végére teszik, János pedig ide, az elejére. János részéről ez már visszatekintés, megkülönbözteti a zsidók húsvétját a keresztényekétől.

Miért van eltérés János és a szinoptikusok között a jelenet idejéről?

A negyedik evangéliumban Jézus első húsvétján játszódik le a jelenet, a másik három evangélista ellenben az utolsó húsvétal kapcsolatban hozza. Mi a különös eljárás oka, és történetileg

melyik valószínűbb? Az biztos, hogy az evangélisták igehirdetést adnak, és az eseményekből is elsősorban teológiai következtetéseket vonnak le, tehát nem írnak a mai értelemben vett történelmet. A szinoptikusoknál Jézus működésének színtere majdnem kizárólag Galilea, s csak az utolsó húsvétra vezeték Jézust Jeruzsálemba, ezért a jeruzsálemi eseményeket is erre az utolsó húsvétra sűrítik össze. Szerintük a templom megtisztítása Jézus és a zsidók közötti feszültségnek a végső kicsengése volt, és azért elfogatása után a főtánc előtt is vádként használták fel ellene. Jánosnál a végső törés Lázár feltámasztása után következett be, ő azért teszi a kereskedők kiűzését Jézus működésének az elejére, mert jelezni akarja, hogy a feszültség Jézus és a zsidók között már kezdettől fogva megvolt, mivel Jézus messiási útja eltért a zsidók várákosásától. János szerint ő az Atya előtti tökéletes hódolattal akarta kiengesztelni a világ bűneit, tehát a templomi jelenetben úgy mutatkozott meg, mint a Fiú, és megmutatott valamit dicsőségéből. Olyan meggyőző érveket

egyik közlési mód mellett sem lehet felhozni, hogy azok alapján végérvényesen el tudnánk dönteni az időpontot.

Már Órigenész felvetette a kérdést, hogy a templom megtisztításával Jézus nem az ószövetség elégtelenségét és megszüntetését akarta-e jelezni? Ha igen, akkor Jézus már a kánai menyegzőn jelzést adott azzal, hogy a rituális tisztálkodásra szánt vizet borrrá változtatta, tehát a régi helyett valami újat hozott. Az evangélista ezt a szempontot kifejezetten nem érzékelteti, de mint ki-következtetett értelmet el lehet fogadni, hiszen Jézus valóban új tanítást valószínűsített meg.

János szereti az ellentéteket. Arra hivatkozik, hogy a tanítványok hite Jézus feltámadása után lett szilárd, s ezzel a hittel szembeállítja azt a kezdeti, bizonytalan hitet, amely Jézus első jeruzsálemi tartózkodása idején alakult ki az emberekben. Hitüket azok a csodajelek indították el, amelyeket ott művelt. Az evangélista nem nevezi meg, hogy milyen csodákról van szó, de szinte biztosra vehetjük, hogy gyógyításokról. A jeruzsálemiek azért hittek benne, mert

„látták a csodákat”. De ennek a motívumnak több értelme lehet attól függően, hogy a csodákat hogyan fogják fel. Az önzésre hajló és szűklátókörű ember csak azt látja, hogy jelen van Isten természetfölötti ereje, s szeretné azt egyéni céljaira felhasználni. Itt a zsidóság nemzeti vágya abba az irányba mutatott, hogy a Messiás szabadítsa meg őket a pogányok uralmától, és állítsa vissza Dávid eszményi országát. Ezért óvatos Jézus, és ezért nem bízik bennük. Nem valami egyéni bizalmatlanságról van szó, hanem inkább arról, hogy még nem tárja fel előttük egész messiási küldetését.

Természetesen a közeledőket sem szabad visszautasítani, hanem arra kell ösztönözni, hogy a hitük tisztuljon, a szó és a tett egységgé váljék az életükben.

Jézus tudásának a forrása nem valami titokzatos képesség, hanem az Atyával való kapcsolat. Ő irányítja lépteit, és Jézus mindent az ő akaratához mér. Ide nem tud befurakodni a szenvedély és a dicsőségvágy, vagy a hatalmi érdek.

Március 22. — Nagyböjt 4. vasárnapja — Jn 3,14–21 — Csak a tettek lehetnek gonoszak

A 14., 15., ... 21. vers, azaz mind a nyolc önálló lábakon álló, velőig hatoló mondat! Nyolc különálló elmélkedés tárgya lehetne, a hét minden napjára, vasárnaptól-vasárnapig. E helyett nekem most 3000 leütésben kellene leírnom mindazt, amit itt és most üzen. Amit Te akkor és ott olvasol.

Ennek a nyolc versnek minden sora önálló életet él. Sokszor olvastuk, idéztük, fogadtuk be szavait. Méltóságosak, tartalmasak, lényegyet megmutatóak. Isten világába engednek bepillantást. A szeretetről, felmagasztalásról, örök életről, üdvözülésről, világosságról és sötétségről szólnak.

Nekem mégis az ütötte meg, szinte szúrta ki a szememet, amiről nem beszélnek e sorok. A szóhasználat a következő: „gonoszat tesz”. Végre! – sóhajtottam fel. Végre, a tettek gonoszságáról van szó, és nem arról, hogy én magam vagy az emberiség jó néhány tagja gonosz. Mert aki gonoszat tesz, az nem maga a gonosz! Aki rosszat tesz, az nem maga a rossz.

Aki már átélte, hogy szerették, az már érezte, és ezáltal tudja, hogy bármilyen csintalanságot követett is el „szeretője” ellen, az továbbra is szeretete őt magát, még ha csintalanságát helytelenítette is. A szeretettel ölelés

éretteti, hogy a tett lehet csintalan, de maga az ölelt attól még szeretett személy.

Ezek a sorok tehát nem szólnak az emberi gonosztságról, csak az ember gonosz tetteiről. És így már mindjárt más. Mert a tetteket meg lehet bánni, ki lehet javítani, újra lehet próbálkozni. De ha Isten vagy az egyik ember gonosznak tartja a másikat, abba csak bele lehet halni. Az bélyeg, kirekesztés, meghasonlás, magány – egészen addig, mígnem elérkezik a halál.

Ha nem kívánod magad vagy mások halálát, hidd el: *Nem vagy gonosz!* Csak tetteink azok. Néha.

Március 29. – Nagyböjt 5. vasárnapja – Jn 12,20–33 – Nehéz döntések

Az önmagával is küszködő Jézus példabeszédét olvashatjuk a Szentírási idézetben. Az utolsó vacsora előtt Jézus talán utoljára foglalja össze mondani-valóját. Az idézet lényegét a magra vonatkozó példa adja. Jézus korában az emberek többsége mezőgazdasággal foglalkozott, így az innen vett példák, amelyek Jézus tanításában gyakoriak, mindenki számára érthetőek és közeli-elek lehetnek. Elvetése után a mag – ha megfelelő helyre kerül (Mk 4,1–20) – elkezd csírázni, és százszoros termést is hozhat. (Ebben az időszakban a termés mennyiségét az elvetett magok számához viszonyították.) Eközben a mag elpusztul, azaz a termés feltétele a mag pusztulása. Jézus nemcsak a Magvető, hanem ő maga a mag is. A magnak fel kell áldoznia magát a jövő érdekében, így Jézusnak is fel kell áldoznia magát

keresztthalálával a Megváltás érdekében. Jézus, az Isten Fia, tudja és elfogadja ezt, de Jézus, az emberi személy küszködik magával: „Most megrendült a lelkem.” Élete legfontosabb döntését kell meghoznia. Már egyértelművé vált küldetésének kimenetele, amelynek végén a Szenvedés vár rá, ez azonban együtt jár a Megdicsőüléssel is. Az első nélkül a második nem következhet be. Az emberekért meg kell tenni, de még neki is nehéz a döntés. Jézus tudja, mi vár rá: „De hiszen ezért jöttem, ezért az óráért.” Ekkor „támogatást kap” Atyjától. Az atyai szót az elsősorban az embereknek szól, de talán Jézus döntését is megkönnyítette.

Az ember életében számtalan nehéz döntés van. Tudjuk, mit kellene tenni, de a döntés meghozatala nehéz, mivel a helyes döntések gyakran a szűk, nehe-

zen járható ösvényre vezetnek. A széles út, a könnyű ösvény csábítóbb, még akkor is, ha tudjuk, hogy nem vezetnek jó irányba. A szűk ösvényt csak nehéz munkával lehet végigjárni, és csak reménykedhetünk benne, hogy az útelágazásoknál jó irányt választottunk. Jézus a legnehezebb választáskor is tudta a jó utat, és önként vállalta azt. Szenvédése nem lesz öncélú, a példabeszéd végén jelzi, hogy mi vár rá: „Ítélet van most e világ felett, most fogják kivetni ennek a világnak a fedelmét. Én pedig, ha majd felmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonok.” Tanítványai még nem értik, mit mond nekik Jézus. Napoknak kell még eltelniük, hogy megértsék a beszéd értelmét. S még hosszabb idő kell ahhoz, hogy ők is vállalni tudják majd a jézusi utat. A választás nekünk is nehéz, de ha döntésünk megéri, akkor mi is termővé válunk.